

Skogsfugl

Dette faktaarket har informasjon om biologi og forekomst av skogsfugl, hvordan de og spillplassene kan beskyttes og verdien av skogsfuglene i jakt- og rekreasjonssammenheng.

Biologi og forekomst

Av skogshønsene har vi tre typer i Trondheim kommune:

- storfugl (tiur og røy)
- orrfugl (orrhane og orrhøne)
- jerpe

Alle er vanlige i skogsterrenget rundt byen, men jerpa er sjelden i Bymarka. Alle artene er jaktbare

Storfuglen finner vi gjerne i tilknytning til gammel gran og furuskog.

Orrfuglen trives best i de mer åpne og høyereliggende delene av marka som er dominert av myr og barskog.

Jerpa holder til i fuktige bekkedaler med granskog og innslag av or.

Leikplasser for storfugl og orrfugl

Innenfor kommunen ble det registrert 9 kjente aktive leikplasser for storfugl i 2012 og 15 for orrfugl i 2004. Det kan finnes flere. Leikplassene for storfugl ligger gjerne i gammel barskog og er av den grunn utsatte for hogst. Derfor er det viktig at skogbrukeren kjenner til beliggenheten av disse slik at det kan tas nødvendige hensyn.

Når det gjelder orrfuglen spiller den på åpne flater som myrer og islagte vann. Hos begge disse artene er det hannene, tiurene og orrhanene som spiller.

Røyene og orrhønene oppsøker leikene omtrent i siste uka av april for å parre seg med en utvalgt hann.

Leiken er et vakkert og spennende skue med oppvisning av flotte fjærdrakter, slåsskamper mellom hannene og parringer. Det hender at de vanligvis sky tiurene blir så opphisset at de angriper alt som rører seg. Da kaller vi dem spilleagle.

Tiurleik med tiur og røy. Foto: Steinar Grønnesby

Jerpa

Jerpa er mye mer anonym enn sine to større slektninger, men er likevel en både vakker og artig fugl.

Jerpa letter med bulder og brak og flyr bare få meter før den setter seg og skuer ned på inntrengeren. Jerpa har ikke leikadferd.

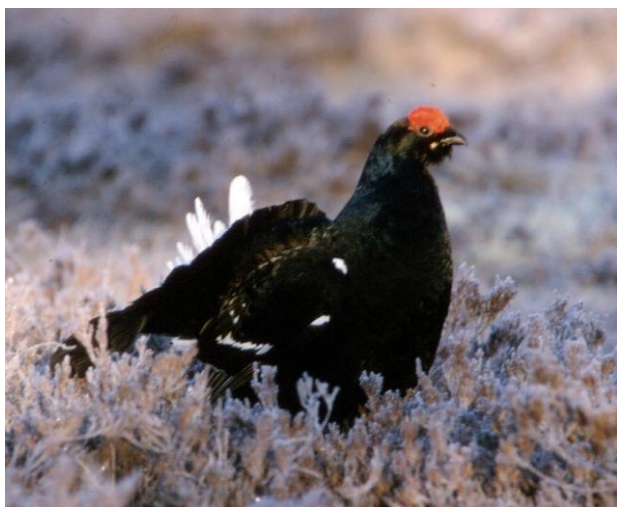
Trusler

- hogst av leikområder
- fragmentering/oppdeling av gammelskog
- ferdsel i leikområder
- veier og anlegg

Tips om leik

Spillende storfugl er følsom overfor forstyrrelser i leikperioden. Det er derfor svært viktig at man unngår å forstyrre under leiken.

Orrfuglen er ikke så sårbar overfor forstyrrelse, men også her må en utvise forsiktighet.

Spillende orrhane. Foto: Steinar Grønnesby

Skogbruk

Skogeier er gjennom skogbruksloven forpliktet til å ha oversikt over miljøverdier i egen skog og ta hensyn til dette ved hogst.

Før hogst skal skogeier innhente opplysninger fra offentlig database, kommune eller sertifisert tømmerkjøper for å få kunnskap om bla. tiurleiker. Vanligvis er det profesjonelle selskap som foretar hogsten, og da er det de som i praksis foretar sjekk av databaser, og vurderer hvordan hogst skal utføres.

Tømmerkjøp

Tømmerkjøper er ofte sertifisert, og følger bestemmelsene i Norsk PEFC Skogstandard (tidligere Levende skog).

Norsk skogstandard

Ved storfuglens leikplasser anbefaler Norsk skogstandard lukkede hogster. Videre er det viktig å bevare noe av skogen i dagområdene (ca 1 km radius rundt leiksentrum). Dette betyr at noe av den skogen som finnes i tilknytning til leikplasser må skånes for å gi beite og skjul.

Orreleik. Foto: Steinar Grønnesby

Mer informasjon om skogsfugl*

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Sør-Trøndelag, nof@birdlife.no

Informasjon om leveområder og krav til leveområder: Kontakt Trondheim kommune ved Miljøenheten.

Har du, eller ønsker du informasjon om vilt kan du også kontakte Miljøenheten.

(* Skogsfugl er en fellesbenevnelse som beskriver de viltlevende hønsfuglartene som trives i skogkledt terreng, som storfugl, orrfugl og jerpe).